

А. Ф. КУЗЬМЕНКО

**ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ ТА ЇЇ УЧНІ**

Андрій Ілліч Курнаков

За вісімдесят п'ять років учбової, науково-методичної та творчої праці Харківська державна академія дизайну і мистецтв (ХДАДМ) підготувала багато фахівців образотворчого мистецтва та дизайну.

Як учбовий заклад академія має свою історію, пройшла важкі, складні і цікаві роки, десятиріччя. Але головне — це люди: викладачі і студенти, які робили це дійство — складали авторитет, людську любов і повагу до вищого навчального закладу, якою є ХДАДМ. Про одного з випускників Харківського художнього інституту випуску 1954 р., якому 18 жовтня 2006 р. виповнилося 90 років, і піде річ — це Андрій Ілліч Курнаков, народний художник РРФСР і СРСР, дійсний член Російської академії мистецтв, лауреат Державної премії РРФСР, професор, учасник Великої Вітчизняної війни.

Народився А. І. Курнаков 1916 р. в місті Орел у багатодітній сім'ї. 1919-го р. помер від тифу батько, залишивши п'ять синів на матір, яка пішла працювати в вагоноремонтні майстерні. Не легке склалося життя. Але любов до малювання у нього проявилась з перших років шкільного життя. 1933 р. він поступає в Орловське художнє училище.

В тридцять три роки, будучи вже членом Спілки художників, пройшовши війну, маючи життєвий досвід, сім'ю, він вступає до Харківського художнього інституту. Потім: роки навчання в інституті, де методи викладання проводилися на кращих традиціях реалістичного мистецтва. Він вдячний Є. П. Єгорову, А. І. Чернову, Г. О. Томенко, С. М. Солодовнику й іншим педагогам, які багато робили для того, щоб сту-

денти одержали професійних знань та вмінь. На той час більшість студентів були поруч з ним «переростками», віком за тридцять років, які пройшли Вітчизняну війну; деякі носили шинелі. Заняття проходили так, що не чути було дзвінків на перерву — з такою наснагою трудилися учні. Поряд з Андрієм Іллічем навчались Аркадій Вичугжанін, О. А. Хмельницький, В. Кузнєцов, О. Сафаргалін, які потім стали видатними художниками. Викладав Петро Іванович Котов із Москви — майстер портретів. Він же був керівником дипломної роботи «Зброю найшли» (1954), яка одержала відмінну оцінку ДЕК. Дипломна робота була прийнята на Всесоюзну виставку в Москві. З цього часу й продовжилась його творча біографія. Він постійний учасник престижних художніх виставок в Москві. В ці роки і усе життя А. І. Курнаков буває на багатьох будівництвах: на Михайлівському руднику Курської магнітної аномалії (1970), в результаті чого написані портрети робітників; картина «Рідна Орловщина в липні 1943 року» та багато інших робіт.

А. І. Курнаков не тільки живописець, але й рисувальник. У нього є одна тема, яка проходить через всі пошуки художника й однаково характерна для всього періоду його творчості — тема людини. В основі трудів Курнакова лежить великий досвід спостерігача, вивчення життя й глибоке знання природи. Природа подарувала йому гнучку пам'ять і гостроту художнього бачення, чітку спостережливість і силу творчої фантазії. Вміти бачити, передавати основні зв'язки відображення явищ дійсності, натхненна праця виховала в ньому артистичну майстерність. Його творча робота побудована так, що жодного дня він не розлучався з олівцем або пензлем. Можна без перебільшення говорити, що Курнаков став одним з кращих майстрів малюнка та живопису.

Живопис А. І. Курнакова невіддільний від його рисунків та графіки. Подібно до останньої, він спирається на пильне й вірне вивчення форм живої природи, але, вивчаючи, художник синтезує, наповнює кожну форму життєвими почуттями. Колір в його творах стає одночасно і невід'ємною частиною композиційної побудови, і виразником емоційного змісту, характеристикою образу. З самого початку творчої діяльності, оволодіння професійною майстерністю А. І. Курнаков звернувся до вивчення людської постаті в усьому розмаїтті її живописно пластич-

них проявів, і як швидко ці учбові штудії наповнились конкретним життєвим змістом.

А. І. Курнаков поставив своє мистецтво на службу актуальним завданням поточної дійсності, і, можливо, саме злободенність його робіт надає їм великого значення. Тут проявилась типова риса образу художника — риса, яку можливо визначити, як загострене почуття сучасності, вміння бачити свою епоху і жити її інтересами.